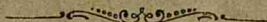

O EXECUȚIUNE

DE

PRINTUL G. BIBESCU

MEMBRU AL INSTITUTULUI FRANCIER.

BUCURESCI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL

Furnizor al Curții Regale

16, STRADA DOAMNEI, 16

1899

O EXECUȚIUNE

DE ACELAȘI AUTOR.

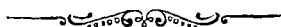
- BELFORT, REIMS, SEDAN (Campania din 1870—1871) — Paris 1872.
- ISTORIA UNEI FRUNTARIÎ. România pe marginea dréptă a Dunărei, Paris și București 1883.
- RETRAGEREA CELOR DECE MIÎ LA MEXIC. Paris 1887. Premiata de Academia francesă.
- POLITICĂ, RELIGIUNE ȘI DUEL. Paris București, 1888.
- INAINTE, ÎN TIMPUL ȘI DUPĂ. Despre Expoziția Universală din 1889. Paris 1890.
- RĂSPUNS LA MEMORIUL FAMILIEI GHICA adresat Senatului la 12 Ianuarie 1893. București 1892.
- NESCIINȚA SAU REA CREDINȚĂ. Geneva 1893.
- MITROPOLITUL NEOFIT judecat după actele sële Geneva 1894.
- DOMNIA LUÎ VODĂ. GEORGE D. BIBESCU două volume Paris și București 1893—1894. Premiate de Academia francesă 1895.
- RĂSPUNS D-LUI A. XENOPOLU, relativ la răscola din Muntenia în 1848. Geneva 1895.
- RĂSPUNS CALOMNIILOR D-LUI IONEL BRĂTIANU. 1898, București, Geneva.
- FANATISMUL TURC în secolul XVIII. Geneva 1898.
- MANDATUL D-LUI SENATOR C. COSTESCU COMĂNÉNU. Geneva, București 1897.
- PRISONIERUL COBLENCE 1870—1871. Paris 1899.

O EXECUȚIUNE

DE

PRINTUL G. BIBESCU

MEMBRU AL INSTITUTULUI FRANÇIEI.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE, CAROL GÖBL
Furnisor al Curșii Regale
16, STRADA DOAMNEI, 16
1899

SCRISÓRE DESCHISĂ

ADRESATĂ

DOMNULUI TAKE IONESCU

Ministrul Instrucțiunii Publice și Cuítelor.

Domnule Ministru,

In 1889, d-l profesor Tocilescu (Grigore), inspector al șcólelor, a scos de sub tipar un *manual de Istorie pentru școlile primare de ambele sexe*. Acest manual a fost *aprobat de Ministrul Instrucțiunii Publice*.

La paginile 201, 202 și 209 din ȃsul manual, iată ce aũ învățat copiii de ambele sexe asupra domniilor lui Bībescu și Știrbei :

«In țara Románescă, Vodă Bibescu continua a ne-mulțumi pe boeri și pe popor, prin risipa banilor publici, prin abuzuri ne pomenite ale administrațiunii sale și prin slugărnica ce arăta Consulului Rusesc. Din ordinul acestuia, Vodă concedase unui supus rus, Trandafilof, exploatarea tuturor minelor țării, fără măcar să consulte obștésca adunare . . . Adunarea anulă concediunea, și respinse și alte două proiecte de legi, prezentate de guvern.

«Bibescu, rezemat pe sprijinul Rusiei, suspendă adunarea pe timp nehotărît, pentru rele aplecări și gânduri.

«In anul 1846, Bibescu își formă o adunare după plac, care-l votă tóte măsurile administrative și fi-
«nanciare, spre ruina desăvîrșită a țerii. . . Anul 1848
«puse capăt domniei destrăbălate a lui Bibescu.»

Să trecem la domnia lui Știrbei, fratele mai mare și succesor al lui Bibescu. D-l profesor Tocilescu consacră în 1889, acestei Domnii liniile următoare :

«Vodă Șirbey persecută pe exilați, ațîță ura între
«partide și ținea încătușată presa și opiniunea publică,
«censura sa nepermițînd nici măcar a se tipări că
«iarna este zăpadă și ger mare în Rusia.»

Și atîta tot. Este încă prea mult asupra a două domnii, cari aũ fost un model de administrație luminată, și în cursul căroră fie-care pas înainte este însemnat printr'un progres, printr'o cucerire făcută în domeniul civilizațiunii.

În 1899 găsim pe profesorul Tocilescu cu titlul de Academician. Negreșit această onóre o datoréază cercetărilor laborioase făcute pe câmpul istoriei Indoiala însă nasce îndată ce parcurgî noul manual publicat în 1899 și destinat ca și cel d'întăiũ, pentru șcólele de amîndoué sexele, și care «afirmă» autorul este conform cu programul din 30 Martie 1899. Acest manual se găsesce deja în mâinile școlarilor.

Am avut curiozitatea de a-l deschide Ce am găsit la paginile 392, 393 și 408? Reproducția scrupuloasă a resumatului din 1889. Eî bine, desfidem pe d-l Tocilescu de a ne spune cari sunt documentele autentice pe cari le-a consultat. Cu tóte acestea există o diferență între cele două manuale, și anume omisiunea—desul de regretabilă, căci ea dă savóre observațiilor d-lui Tocilescu — omisiunea, ȃicem, a frazei prin care debuta în 1889, resumatul a-acestuî profesor asupra domniei lui Bibescu, și cuvîntul în adevěr frumos, după cum se póte constata, privitor la administrația acestuî Domn, cuvîntul *destrăbălat* care acoperă cu dispreț întréga Domnie.

Cu tóte acestea, de la 1889 acest onor. profesor ar fi avut timpul să studieze să îndrepteze și să se îmbrace c'o haină nouă; acésta 1-ar fi fost tot atât de ușor în materie de istorie ca și în politică, și de sigur acésta ar fi fost mai meritoriú Dar nu: vechile clișeuri demodate, ridicule, odióse, s'aú ivit din nou, nici o nouă cercetare, nici o muncă n'a făcut alt de cât să copieze ȃisele sale. Cât pentru școlari n'a avut nici cea mai mică grije

Cu toate acestea cele două volume ale mele de documente asupra domniei lui Bibescu apăruseră încă din 1893 și 1894 și cam în același timp a apărut și istoria Românilor a d-lui Xenopol, profesor și d-sa, și de asemenea membru al Academiei Române. Dacă d-l profesor Tocilescu ar fi consultat'o, ar fi putut constata la confratele său un sentiment de orgoliu național pentru alegerea lui Bibescu, *prinț ales pe viață de națiune, act de o mare importanță în viața poporului Român care și-a redobândit autonomia sa după vécuri de o existență trecută în servitute.*

În privința proiectului de lege al lui Bibescu asupra minelor—Domnitorul era premergătorul timpului său cu aproape o jumătate de véc — d-l Tocilescu ar fi putut citi în istoria confratelui său ceea ce urmază: «Bibescu n'a combătut de cât pentru legalitate; în totă acéstă afacere n'a fost inspirat de cât de dorința sa d'a împinge țera pe calea progresului. . . Decisiunea invocată de opoziție pentru a respinge proiectul Prințului, se mărginea «la autorisațiunea de a explora munșii».

D-l Tocilescu preferă să scrie **exploata** în loc de **explora**.

Acest onor, profesor se mulțumesc încă cu

legenda creată de calomniatorii domniei lui Bibescu; știința sa nu este înapoi de cât cu 50 ani.

«Inchiidând obștesca adunare, urmază d-l Xenopol, «Prințul respinse din propria sa autoritate propozițiunile societății Ruse».

Vorbind de cele două proiecte de legi, pe cari adunarea (aceeași ca sub domniile precedente) le respinse fără grije pentru interesele patriei, paralisată cum era prin violența gelosiei sale contru lui Bibescu, care era superior și prin inteligența sa și prin cunoștințele sale, și prin *dragostea pentru mica sa țară*—cuvinte de cari se servește Prințul într'o scrisoare adresată contelui Nesselrode, d-l Tocilescu nu spune cari sunt aceste proiecte. Póte nu le cunoșce?

Să le amintim dar noi, aceste proiecte de legi erau privitoare la regimul dotal și la sporierea milițiilor.

D-l Xenopol scrie în privința primului proiect : «Dispozițiunile proiectului lui Bibescu erau pe «deplin îndreptățite înaintea rațiunii și a echității, și «dacă ele întâlnească în adunare o împotrivire aprópe «într'un glas, ea nu-și póte găsi altă esplicare de cât «în interesul privat al deputaților, al familiilor saú priede-

«tinilor lor, cari voiau să mențină în legiuirea țării
regulele despoitoare pe cari Principele doria să le
«înlătore calomniatorii Prințului daă dovadă
«de ignoranță saă de rea credință.

Aceeași apreciere în privința proiectului de
lege asupra sporirii miliției.

În ceea-ce privesce compunerea adunării na-
ționale din 1846, autorul istoriei Românilor re-
cunoșce «că în vederea alegerilor membrilor acestor
«Adunări, Bibescu dispune prin convocarea pentru a-
«legeri, că aplicarea legii de astă dată ar trebui să
«aibă loc și că boerii domiciliați în Bucuresci nu vor
«mai avea dreptul a-și pune candidatura în ținuturi.

«Prin atare măsură, Principele se apropie de par-
«tidul democratic în sensul d'atunci, — toate elemen-
«tele altele de cât boerii cei mari, de o cam dată,
«cel puțin de boerii cei mici, cari putură și ei să
«între în adunarea cea cu totul închisă de regulament
«tuturor celor ce nu erau boeri.»

D-l Xenopolu atinge măsurile administra-
tive și financiare ale Prințului pe cari d-l To-
cilescu se feresce d'a le menționa— dar pe cari
le declară, în bloc, că **aă fost luate pentru
a ruina cu desăvirșire țara,** — le analizază
și face să reiasă frumósele lor consecințe, si
nu ascunde admirațiunea sa pentru dibăcia și
patriotismul ce revelază actele de administra-

țiune interioară sau de politică externă ale Domnitorului.

Iată ceea-ce ar fi putut să învețe d-l Tocilescu din lucrarea d-lui Xenopol, în care se tratéză despre istoria domniei lui Bibescu, după documente, precum și din lucrarea mea, care le conține mai pe tóte. Nu ar fi ignorat atunci faptele principale ale domniei Alesului de la 1842 și anume: Inceperea emancipării țiganilor, aparținând particularilor,—economia de 47.000 lei întrebuințați pentru răscumpărarea lor—naturalisația acordată Moldovenilor pe simpla lor cerere, măsură luată pentru a apropia pe Românii din ambele părți ale Milcovului;—desființarea vămilor dintre Moldova și Muntenia, act care prepară unirea definitivă între cele două principate surori și în urma căruia acestea ieaă denumirea de Principatele-Unite;—legea asupra regimului dotal;—regulamentul privind la vămile române, cărora Sublima Pórtă Ierecunosce dreptul de a percepe 5% în loc de 3% asupra tuturor mărfurilor intrate în Principate și ale căror produse intrând în Turcia sunt supuse la aceleași drepturi; decret pentru construcția tétrului din Bucuresci destinat, dice decretul, nu nu-

mai a fi o operă utilă pentru această capitală, dar încă pentru națiunea română, prin influența salutară ce va avea asupra moravurilor, prin progresele ce va face limba națională și prin avântul ce va da literaturii române ; — legea pentru desecarea bălților din Cismegiu și pentru creațiunea unei grădini publice, în centrul capitalei, în scopul de a «*asana orașul*», — crearea preumblării la soseua Kiselef, — legea asupra organizării caselor comunale ;— decret pronunțând nulitatea epitropiei, așa disă a sântului mormint ; — măsuri pentru restaurarea monastirilor cari cădea în rună și pentru a asigura un control sever asupra administrațiunii egumenilor ;— instalațiunea primelor fântâni în Bucuresci, această frumoasă lucrare care a supraviețuit timpului ;— execuțiunea podurilor în totă întinderea Principatului, între altele podul peste Olt, deschiderea de mari artere, una mergând de la Cladova la Orșova, necesitând numeroase lucrări de artă, alta plecând de la riul Vadului pentru a atinge Căinenii în direcțiunea Rimnicului, a treia între Tömöși Câmpina (soseaua Brașovului),— a patra, cea mai importantă, trebuia să lege Bucurescii cu Ploesci și Buzău de o parte, cu Pi-

tescî și Craiova de altă parte;—legile în favoarea țeranilor, din 3 și 5 Aprilie 1843, 28 Iunie 1845, 23 Maiu 1847;—rezistența Rusiei în cestiunea locurilor sfinte și amenințarea de abdicățione pentru ocrotirea drepturilor statului;—legea asupra reorganisării instrucțiunii publice;—creațiunea unor catedre de jurisprudență,—traducțiunea și aplicațiunea codului de comerț frances,—reforme financiare și judiciare;—legea pentru întreruperea prescripției, din 1844;—reforme în administrația spitalelor;—creațiunea unei școle militare în Bucurescî;—construcțiunii de cazarmî în Bucurescî, Craiova și Ocna;—stabilirea de noi piquete (290) de'alungul Dunării, de la Orșova până la Siret;—îmbunătățirea sôrței Clerului de jos;—organizarea poliției în Bucurescî și în alte orașe;—economia unei sume de 2.222.432 lei vechi, vîrsată în cassa de rezervă și a unei alte sume de 4 529 479 lei vechi, în cassa centrală, în anul 1847;—îmbunătățirea salinelor și îndulcirea sôrței deținuților,—emanciparea robilor aparținînd Statului și clerului (legea din 1847);—marea întindere dată lucrărilor publice;—introducțiunea unei taxe de timbru;—înfrumusețarea orașelor Bucurescî, Craiova, Turnu-Seve-

rin, Brăila, fără a vorbi de proiectul relativ la importul general și de alte mari reforme în studiu, după cum ne arată d-l de Nion consul general al Franței în Bucuresci.

Acestea sunt legile și măsurile administrative și financiare despre cari d-l profesor Tocilescu nu vorbesce nimic, dar le declară în bloc, că **aū fost luate spre ruina desăvîrșit a țerii.**

Reflecțiunile ce ele provócă din partea d-lui Xenopol, sunt cu totul altele, iată-le:

«După tóte aceste măsuri destinate a ridica statul Valachiei, nu se póte tǎgădui lui Bibescu, de o parte dorința de a face bine țerii sale; de altă parte, o rară iscusință de a trata afacerile administrative saū diplomatice. — Dacă ne vom aduce aminte de slabele mijlóce de cari dispunea Bibescu, nu putem să nu recunóscem că acest Principe a fost unul din agenții cei mai puternici ai progresului în România»

În ceea ce privesce domnia lui Știrbey, citirea Istoriei Românilor ar fi adăogat la cunoscințele istorice ale d-lui profesor Tocilescu, aceea ce i lipsește. — Ascultați pe d-l Xenopol:

«Cu tóte dificultățile create lui Știrbey, frate și succesorul lui Bibescu, prin ocupațiunea armatelor străine, acest Principe dete dovadă în administrațiunea

«sa de o prea mare iscusință; el reorganisească instrucțiunea publică (legea din 1851); «ușură sarcinile țăranilor în privința proprietarilor, pe baza acestui principiu, că țăranii sunt locatari, plătind în natură datoria lor către proprietari (măsură mai favorabilă pentru țăranii, de cât cele edictate prin Regulamentul organic); reuși să plătescă mai toate datorile lăsate de guvernul precedent (guvernul revoluționar din 1848); creă o fermă model și încurajă într-o largă măsură plantațiunile de dușii, stabili prestațiunile în natură, cerând nouă lei de cap, 6 plăți de țăran, 3 de proprietar; promulgă codul de procedură penală în 1851 și făcu să se grăbescă instrucțiunea cauzelor de judecată; termină în 1856, emanciparea țăganilor, aparținând particularilor, pe cari Bibescu o începuse în 1843. În Iulie 1856 câte-va luni înainte de termenul fixat pentru remiterea puterilor sale, el făcu o lege relativă la înființarea de căi ferate în țară și o alta pentru creațiunea unei «Bănci Naționale etc».

Puteți judeca, Domnule Ministru, ceea ce valorizează cartea d-lui Tocilescu. Acest onorabil profesor insuflă de mulți ani generațiunilor de copii fără ca nimeni să se fi mișcat, disprețul și ura pentru Domnitorii Români, cari au fost binefăcători ai patriei. Trec peste multe considerațiuni; dar atrag atențiunea d-văstre asupra situațiunii făcută celor însărcinați cu examina-

rea elevilor După ce manual vor fi ei ascultați? Dacă elevul recităză istoria după d-l Tocilescu, membru al Academiei Române, óre elevul póte fi făcut răspunđător de elucubrațiunile autorului?

Nu pot să cred că d-l profesor Tocilescu ignoréză actele mari ale domniei lui Bibescu. De altă parte, cum aș face d-lui Academician, injuria, admițând că nu este de bună credință? Mă mărginesc să constat faptul.

De parte de mine ideea, Domnule Mınıstru, de a vă face pe d-vóstre responsabil de aceste triste moravuri; ele datéză de mult.

Cel puțin sunt sigur că este destul a vi-le semnala, pentru ca d-vóstre să nu pregetați a lua mészuri urgente și radicale spre a le face să înceteze

Sunt mult de plâns aceia cari nu înțeleg că marile acte ale unui Domnitor, rămân patrimoniul națiunii; că ele îmbogățesc istoria sa și-i dau o strălucire proprie, pentru a o rădica în stima saú admirațiunea popórelor.

